

KOMUNIKAT W ZWIĄZKU ZE ZMIANĄ PRZEPISÓW USTAWY O NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ, NIEODPŁATNYM PORADNICTWIE OBYWATELSKIM ORAZ EDUKACJI PRAWNEJ (Dz. U. z 2019 r. poz. 294 oraz 2020 r. poz. 875)

Nowelizacja przepisów o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej poszerza krąg beneficjentów na osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą oraz upraszcza procedury udzielania takiej pomocy w czasie epidemii. W mocy pozostają zalecenia ministerstwa sprawiedliwości dotyczące sposobu udzielania pomocy w czasie trwania epidemii.

Objęcie nieodpłatną pomocą prawną i nieodpłatnym poradnictwem obywatelskim jednoosobowych przedsiębiorców wynika z nowych wyzwań, przed którymi stoją najmniejsze firmy w trudnym okresie epidemii. Drobny przedsiębiorca często nie ma środków na opłacenie profesjonalnego wsparcia, a właśnie w tym czasie jest ono najbardziej potrzebne. Nieodpłatna pomoc prawna powinna pozwolić takim przedsiębiorcom podjąć właściwe decyzje w nowych dla nich okolicznościach i oddalić niebezpieczeństwo zawieszenia lub nawet zakończenia działalności.

Na podstawie art. 29 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa Sars-Cov-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 875) wprowadzono zmiany w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 294, zwanej dalej: „ustawą”) poszerzające krąg beneficjentów oraz ułatwiające świadczenie nieodpłatnej pomocy w stanie epidemii.

I. Istotne zmiany po nowelizacji

Po pierwsze, w związku z uchyleniem ust. 2 w art. 3 i nowelizacją art. 4 ust. 1 ustawy, nieodpłatna pomoc prawna od dnia 16 maja 2020 r. obejmuje także sprawy związane z prowadzeniem działalności gospodarczej przez osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą – niezatrudniające innych osób w ciągu ostatniego roku.

Po drugie, stosownie do treści wprowadzonego art. 28a ustawy, obowiązującego z mocą od dnia 13 marca 2020 r., w czasie zagrożenia epidemicznego, w okresie stanu epidemii albo stanu nadzwyczajnego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego może odbywać się za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość oraz poza lokalem punktu. Do świadczenia pomocy stosuje się odpowiednio przepisy mające zastosowanie do osób, o których mowa w art. 8 ust. 8 ustawy. Przepisu art. 4 ust. 2 nie stosuje się. Powyższe oznacza, że realizacja zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w trakcie trwania epidemii (a także stanu nadzwyczajnego oraz stanu zagrożenia epidemicznego) może odbywać się w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę interesantów, a więc za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość (np. telefon, e-mail, komunikatory internetowe) oraz poza lokalem punktu.

Co istotne, przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy w powyższy sposób beneficjent nie jest zobowiązany do złożenia pisemnego oświadczenia, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, a osoba fizyczna-przedsiębiorca nie musi składać oświadczenia o niezatrudnianiu innych osób w ciągu ostatniego roku.

II. Zasady udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej podczas stanu epidemii

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r. poz. 964), pozwala w § 14 ust. 1-3 i 5 na wprowadzenie ograniczeń w zakresie wykonywania zadań publicznych i przewiduje, że do odwołania:

1. Wykonywanie zadań przez urząd administracji publicznej lub jednostkę organizacyjną wykonującą zadania o charakterze publicznym może podlegać ograniczeniu polegającym na wykonywaniu wyłącznie zadań niezbędnych do zapewnienia pomocy obywatelom;
2. W urzędach administracji publicznej lub jednostkach organizacyjnych wykonujących zadania o charakterze publicznym dopuszczalna liczba interesantów przebywających w tym samym czasie w jednym pomieszczeniu nie może być większa niż jedna osoba na jedno

stanowisko obsługi, z wyłączeniem osób realizujących zadania w zakresie obsługi interesantów.

3. Ograniczenia dotyczące dopuszczalnej liczby interesantów przebywających w tym samym czasie w jednym pomieszczeniu nie stosuje się do:

- 1) dzieci do ukończenia 13 roku życia;
- 2) osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności, osoby z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, osoby z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego lub osoby, która ze względu na stan zdrowia nie może poruszać się samodzielnie;
- 3) osoby o ograniczonej możliwości prowadzenia własnych spraw w urzędzie;
- 4) osoby wymagającej pomocy tłumacza;
- 5) innej osoby, w przypadkach wynikających z odrębnych przepisów.

Decyzję o rodzaju i formie wprowadzanych ograniczeń podejmuje kierownik urzędu administracji publicznej, dyrektor generalny urzędu lub kierujący jednostką organizacyjną wykonującą zadania o charakterze publicznym, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa obywateli, zawiadamiając o tych ograniczeniach, w drodze ogłoszenia, na stronie podmiotowej urzędu lub jednostki, a także przez wywieszenie ogłoszenia w siedzibie urzędu lub jednostki.

Wobec powyższego, w razie podjęcia przez starostę (prezydenta miasta na prawach powiatu) decyzji o świadczeniu nieodpłatnych usług za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość oraz poza lokalem punktu, aktualne pozostają zalecenia ministra sprawiedliwości zamieszczone w poprzednim komunikacie

- <https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/aktualnosc/news/14909,komunikat-w-zwiazku-z-zagrozeniem-covid-19.html>